I. miejsce, Michał Sulej

Związki Elwiro Michała Andriollego z Mińskiem Mazowieckim oraz południowo-wschodnim Mazowszem zostały w ostatnich latach w różnorodny sposób zaznaczone. Andriolli stał się patronem wielu instytucji i placówek naszego regionu, zainicjowano wiele działań mających na celu promowanie i upowszechnianie wiedzy o życiu i dorobku artysty oraz zachowanie śladów Andriollego na Mazowszu.

Również w Liceum Plastycznym w Mińsku Mazowieckim podjęto szereg działań mających na celu przybliżenie sylwetki tego malarza, ilustratora i architekta. Zorganizowano konkursy szkolne dla młodych artystów – konkurs rysunkowo-malarski, konkurs fotograficzny, z historii sztuki. Młodzież wędrowała szlakiem Andriollego z przewodnikiem PTTK odnajdując ślady artysty oraz przygotowując materiał fotograficzny o nadświdrzańskiej archiekturze.

Liceum Plastyczne powstało w 1992 r. i jest jedyną placówką kształcenia artystycznego na terenie wschodniego Mazowsza. Kontynuuje tradycje istniejącego wcześniej Pomaturalnego Studium Reklamy, a przedmiotami realizowanymi w programie nauczania są m.in.: rysunek i malarstwo, podstawy projektowania - kompozycja, reklama wizualna, podstawy fotografii i filmu, rzeźba, historia sztuki. Kadrę pedagogiczną stanowią specjaliści w różnych dziedzinach oraz wykładowcy akademiccy ASP w Warszawie. Z okazji jubileuszu 20. lat istnienia szkoły Liceum Plastyczne w Mińsku Mazowieckim przygotowuje się do nadania szkole imienia E. M. Andriollego. W roku 2011 jest także aktywnym partnerem działań prowadzonych w ramach Roku Andriollego na Mazowszu.

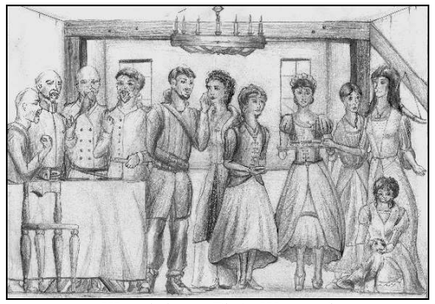

III. miejsce, Piotr Wrzosek

Wojewódzki konkurs ilustratorski p.t. *Ilustracje do dzieła Adama Mickiewicza „Pan Tadeusz”* włącza się również w obchody Roku Andriollego. Uroczyste podsumowanie dokonań młodych artystów odbędzie się dnia 14. listopada 2011 r. – w dniu urodzin Andriollego, o godzinie 11.00 w Muzeum Ziemi Mińskiej w Mińsku Mazowieckim (ul. Okrzei 16, tel. 500186482). Uroczystościom towarzyszyć będzie wernisaż wystawy prac konkursowych p.t. *Młodzież z Mazowsza śladami Andriollego* zorganizowanej przez Muzeum Ziemi Mińskiej, PTTK O. w Mińsku Mazowieckim oraz Fundację Andriollego.

Joanna Janicka

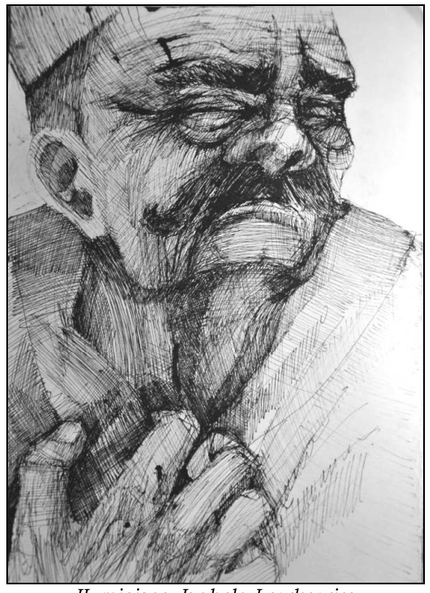

II. miejsce, Izabela Lewkowicz

Muzeum Elwiro Michała Andriollego www.andriolli.pl FUNDACJA ANDRIOLLEGO www.swidermajer.pl ŚWIDERMAJER WYDAWNICTWO

© Copyright by Robert Lewandowski, Józefów 2011, ISSN 2081-0830, Tel. 605 035 774

ANDRIOLLÓWKA

175. Urodziny Andriollego

Nr 59 **Józefów, 14 listopada 2011 roku** **www.andriollowka.pl**

BRENTONICO - WILNO - PETERSBURG
KIROW (WIATKA) - WARSZAWA - PARYŻ
MIŃSK MAZOWIECKI - KAŁUSZYN
KARCZEW - OTWOCK - JÓZEFÓW - NAŁĘCZÓW

Elwiro Michał Andriolli

- według metryki chrztu Elwiryon Michał Andriolli, urodził się 14 listopada 1836 roku w Wilnie. Pierwszym po ojcu, mistrzem i nauczycielem chłopca był zamożny ziemianin, utalentowany malarz oraz rysownik Antoni Zaleski, który wywarł ogromny wpływ na rozwój zainteresowań przyszłego artysty.

Andriolli studiował w Szkole Malarstwa i Rzeźby w Moskwie, a w 1858r. otrzymał dyplom ukończenia Cesarskiej Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu. Dalsze studia podjął w Akademii św. Łukasza w Rzymie. Po powstaniu styczniowym, w którym brał udział, walcząc w oddziale Ludwika Narbutta, i po brawurowej ucieczce z rosyjskiego więzienia przebywał w Anglii, a później w Paryżu. Podczas powrotu do kraju w 1866 r. został zdradzony, aresztowany, a następnie osądzony i zesłany do Wiatki (Kirow) w głąb Rosji. W 1871 r. po carskim ułaskawieniu wrócił do Warszawy. Szybko zyskał miano wybitnego ilustratora czasopism oraz dzieł literackich.

W 1873 r. zakupił ziemię i zamieszkał w Stasinowie koło Nowomińska w granicach dzisiejszego Mińska Mazowieckiego. Nowe wyzwania oraz tragiczne wydarzenie z 1878 r. – śmierć półtorarocznej córeczki, a następnie śmierć matki, a także zauroczenie Doliną Świdra przyczyniły się do zmiany miejsca zamieszkania. W 1880 r. Andriolli kupił część folwarku Anielin po obu brzegach rzeki Świder w granicach dzisiejszego Otwocka i Józefowa. Według własnego projektu wybudował drewniane, bogato zdobione domy z przeznaczeniem na wynajem dla letnich gości. W jednym z nich zamieszkał i urządził swoją pracownię. W 1883 r. wybudowana osada otrzymała nazwę Brzegi. Artysta swoimi działaniami zapoczątkował w architekturze styl nadświdrzański - dziś powszechnie znany jako *świdermajer.*

W latach 1883-1886 Andriolli pracował w Paryżu jako ilustrator przede wszystkim dla wydawców Firmin-Didot i Hachette.

Spośród najbardziej znanych dzieł literatury polskiej i obcej, ilustrowanych przez Andriollego należy wymienić takie utwory jak: *Stara Baśń* J.I.Kraszewskiego, *Lilla Weneda* J.Słowackiego, *Meir Ezofowicz* E.Orzeszkowej, *Urodzony Jan Dęboróg* W.Syrokomli, *Pamiętniki kwestarza* I.Chodźki, *Maria* A.Malczewskiego oraz *Ostatni z Mohikanów* J.F.Coopera, *Legenda wieków* W.Hugo czy *Romeo i Julia* W.Szekspira. Artysta intensywnie pracował nad obrazami do dzieł Adama Mickiewicza. Był autorem m.in. najbardziej znanych i do dnia dzisiejszego popularnych rysunków do *Pana Tadeusza.*

Od 1871 roku życie i twórczość Andriollego były bezpośrednio związane z Warszawą oraz z obszarami południowo – wschodniego Mazowsza. Należą do nich dzisiejsze miasta: Mińsk Mazowiecki, Kałuszyn, Karczew, Otwock i Józefów oraz trochę odleglejszy Nałęczów, gdzie w 1893 r. został pochowany.

W roku 2011 z okazji 175. rocznicy urodzin artysty Fundacja Andriollego, (www.andriolli.pl) włączając się w wydarzenia Roku Andriollego, przyczyniła się do wydania reprintu albumu p.t. *Andriolli w sztuce i w życiu społecznym*. Profesor Janina Wiercińska tak napisała o tej publikacji: *Książka, wydana w imponującym formacie albumowym, na karcie tytułowej ma datę 1904, nosi również datę cenzury: maj 1903 roku, a staranność, widoczna w zawartych w dziele informacjach i – przede wszystkim – w znakomitym technicznie poziomie reprodukcji, może i dziś wzbudzić szacunek.*

Robert Lewandowski, 2011

„Pan Andriolli [jest artystą] obdarzonym wielkim talentem [...], zajmuje on pierwsze miejsce w rzędzie polskich ilustratorów. W jego rysunku wyczuwa się pokrewieństwo stylu z naszym Gustavem Dore; ten ostatni zresztą niedługo przed śmiercią zaprosił go do współpracy w ilustrowaniu dzieł Wiktora Hugo. I to właśnie sprowadza pana Andriollego do Paryża...”

Juliusz Mien do Octave Uzanne, 1883

„W roku bieżącym upływa lat 10 od śmierci mego nieodżałowanego przyjaciela Andriollego. Żyjąc z nim jak z bratem, gdyż przez cały szereg lat mieszkaliśmy ze sobą prawie w jednym pokoju, postanowiłem za mój grosz ciężko zapracowany wydać *Album najcelniejszych utworów Andriollego*.” [ostateczny tytuł albumu *Andriolli w sztuce i w życiu społecznym*]

Henryk Dobrzycki do Władysława Mickiewicza, 1903

„Warszawskie i polskie życie artystyczne wiele zawdzięcza Andriollim, szczególnie Elwiro Michałowi, a także ich ojczyźnie, Włochom, przez to, że, poza rodzinami Garibaldich, Lanci, Nullo, Marconi, Laskarys, Bonaldi, Santagata, wydały także Andriollich. Oddaje to należną sławę trydenckiemu miasteczku Brentonico, które może się szczycić tym, iż miało wśród swoich synów Franczeska Andriollego. Jego syn z kolei, Elwiro Michał, rzucił swoją twórczością trochę blasku na ziemię ojcowską.”

Stanisław Szymański, 1978

„Andriolli – na przekór bezkonkurencyjnej w swoim czasie popularności i pomimo zdumiewającej obfitością spuścizny ilustratorskiej – do dziś nie doczekał się należnego miejsca wśród twórców, kształtujących obraz polskiego wieku dziewiętnastego. Był rysownikiem, sam siebie uważał jednak za malarza: bo uprawiana przezeń sztuka ilustratorska, dostarczająca *obrazków* do książek i tygodników, sztuka z pozoru tylko skromna, nie wydawała mu się wystarczająco ważna. Wobec tego szczególnie ważkie artystycznie znaczenie przypisywał swym wielkim mickiewiczowskim kartonom i obrazom religijnym, malowanym w ostatnich latach życia.”

Janina Wiercińska, 1981

„Obok całej spuścizny artystycznej, pozostało po Andriollim jego życie: dzieje człowieka wyjątkowo bogato przez naturę i los wyposażonego. Otóż, wydaje nam się, że nie sama tylko twórczość, nie tylko stworzone przez człowieka dzieło ma prawo do ochrony przed czasem, ale że jeśli owo życie było pełne, jeśli tę jego pełnię odczuwali ci, którzy go znali i z nim obcowali, jeśli natura stworzyła osobowość tak niezwykłą, i to osobowość, której oddziaływanie nie było obojętne dla środowiska, w którym działała – taka indywidualność, takie życie zasługują ze wszech miar na to, by weszły na stałe do świadomości następnych pokoleń.”

Janina Wiercińska, 1981

„Dziesięciolecie 1872-1885 nazwano dziesięcioleciem Andriollego. Trzeba napisać więcej: był to złoty okres drzeworytu polskiego złączonego ściśle z Andriollim. Drzeworyty jego ukazują się ciągle, w znakomitych reprodukcjach nowo wydawanych książek.”

Gabriela Socha, 1988

„Twierdzenie, że Andriolli wniósł swoją twórczością trwały, znaczący wkład do kultury narodowej – jest truizmem. Kolejne pokolenia Polaków tak wyobrażają sobie bohaterów utworów Mickiewicza, Słowackiego, Kraszewskiego, Orzeszkowej – jak wyczarowała ich mistrzowska kreska Andriollego. Do dziś postacie najwspanialszych dzieł klasyków literatury polskiej *przeżywamy obrazami Andriollego*. W ten sposób Andriolli dociera wszędzie tam, gdzie obecna jest kultura polska.”

Jan Tabencki, 1994

„Przed powrotem do Petersburga [z Wiatki], Wiktor [Wasniecow] powierzył Andriollemu nauczanie swego młodszego brata rysunku i malarstwa. Polski mistrz miał znaczący wpływ na charakter twórczy przyszłego pejzażysty. Przychodząc co niedzielę na lekcje do swojego nauczyciela, piętnastoletni Apolinary [Wasniecow], wstydliwy i rozmarzony młodzieniec, z jednej strony onieśmielony mistrzem, a równocześnie zachwycony jego obyciem w towarzystwie, lekkością i swobodą, z jaką wykonywał swoją pracę. W swoim dzienniku Apolinary odnotował: *uczyłem się u Andriollego i przejąłem od niego siłę, uczyłem się u Wiktora i nauczyłem się śledzić rysunek. Bez Andriollego rysowałbym bez siły i nie byłoby w moim rysunku naturalnego żywiołu. A bez lekcji u Wiktora nie umiałbym oddać charakteru drzewa ani okolicy.*”

Galina Alieksiejewna Isupowa, 2010